

הכנסת ועדת האתיקה

החלטה מס' 32/18

ירושלים, ב' בתמוז התש"ע
14 ביוני 2010

לכבוד
חברי הכנסת

נכבדי,

ועדת האתיקה החליטה להניח על שולחן הכנסת את החלטתה בענין קובלתו של פרופ' אלון הראל נגד חבר הכנסת זבולון אורלב, יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט בקשר להודעה לעיתונות שפרסם חבר הכנסת אורלב ואשר פגעה לטענת הקובל בשמו הטוב. לדבריו, ההודעה יחסה לו דברים קשים, שלטענתו לא נאמרו על ידיו, ומבלי שניתנה לו הזדמנות להגיב להם, ובכך פגעה בו ובשמו הטוב.

הוועדה אינה מוצאת מקום בנסיבות אלה להפעיל את סמכויותיה נגד חבר הכנסת אורלב, בין היתר בשל העובדה שזו הפעם הראשונה שנושא מעין זה מובא לפתחה, אולם קבעה כי יש למחוק את שמו של פרופ' הראל מהודעת הוועדה המתפרסמת באתר הכנסת.

כמו כן אני מוצאת לנכון להביא בפניכם החלטה עקרונית של הוועדה בענין זה:

"ועדת האתיקה מבקשת להפנות את תשומת לבם של יושבי ראש הוועדות וחברי הכנסת כולם, לכך שיש להקפיד שבפרסומי ועדה ובהודעות רשמיות לעיתונות לא יצוטטו דברים שיוחסו לאדם ספציפי שלא השתתף בדיון, בנוגע לדברים שכביכול אמר או מעשים שכביכול עשה שהם בעלי פן שלילי, או עלולים לפגוע בשמו הטוב, בפרטיותו, וכד' - מבלי שניתנה לאותו אדם הזדמנות נאותה להתייחס לדברים.

ועדת האתיקה מדגישה עם זאת כי החלטתה נוגעת אך ורק למקטע הצר של ציטוט כביכול או "דיווח" כביכול על דברים או מעשים המיוחסים לאדם אחר, בעיקר אם הוא אזרח מן השורה. אין באמור כדי למנוע ייחוס אמירות או מעשים לאדם, אם הם בידיעת הציבור הרחב, או שניתן לאמתם באופן ברור, למשל אם נכתבו בעיתונות על ידי אותו אדם שהדברים מיוחסים לו, או נאמרו על ידיו בתקשורת, או מזהים עמו כדבר שבשגרה.

עוד יובהר כי אין החלטה זו באה להגביל את התבטאויותיהם של חברי הכנסת או של מוזמנים בישיבות ועדה, אלא היא מתייחסת רק לפרסומים והודעות מטעם הכנסת וועדותיה כמפורט לעיל."

מצ"ב ההחלטה המפורטת לעיונכם.

בכבוד רב,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

החלטת ועדת האתיקה
בעניין קובלנתו של פרופ' אלון הראל נגד חבר הכנסת זבולון אורלב

הקובלנה

ביום 9.5.10 פנה פרופ' אלון הראל, פרופ' למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, אל ועדת האתיקה, בקשר להודעה לעיתונות שפרסם חבר הכנסת זבולון אורלב, יושב ראש ועדת החינוך והתרבות והספורט של הכנסת, מטעם הוועדה, ואשר פגעה לטענת הקובל בשמו הטוב.

בהודעה לעיתונות, שצורפה לקובלנה וגם מפורסמת בפורטל הוועדה באתר האינטרנט של הכנסת, נכתב כי בישיבת הוועדה ביום 28.4.10, שעסקה בנושא "הדרת עמדות ציוניות באוניברסיטאות", דיווח אחד המשתתפים על אמירות שונות של מרצים באקדמיה, ובין היתר תאר דברים שאמר כביכול פרופ' הראל, שלפיהם כאשר דיבר על מחלות נפש הזכיר מחלה בשם "אדמו-פיליה", אותה תיאר כמחלת נפש של מתנחלים, שיחסם אל האדמה הוא חולני.

בקובלנתו, כתב פרופ' הראל כי מעולם לא אמר את הדברים שיוחסו לו, וכי חבר הכנסת אורלב לא טרח לאמת איתו את הדברים שיוחסו לו בהודעה לעיתונות, או ליידע אותו כי שמו נזכר בהודעה.

לדברי הקובל, ההודעה לעיתונות דווחה בתקשורת, ובעקבות כך הוא "נאלץ להתמודד עם גל עכור של תגובות בדואר האלקטרוני".

תגובת חבר הכנסת הנקבל

בתגובתו מיום 23.5.10 מסר חבר הכנסת זבולון אורלב כי סדר היום של הוועדה, כמו גם הפרוטוקולים וההודעות לעיתונות, הם גלויים ומאפשרים לאנשים מן הציבור להשתתף ולהביע את עמדתם.

לדבריו, את הדברים שפורסמו בהודעה לעיתונות לגבי פרופ' הראל אמר אחד ממשתתפי הישיבה, הם מופיעים בפרוטוקול, ו"אין זה ראוי שההודעה לעיתונות מטעם הוועדה תצנזר ותמנע פרסום ידיעות שנאמרו ונמסרו לוועדה".

עוד ציין חבר הכנסת אורלב כי אם פרופ' הראל יבקש להשתתף בדיון נוסף שהוועדה תקיים באותו נושא, יאשר את השתתפותו.

החלטת ועדת האתיקה

ועדת האתיקה סבורה כי הודעת ועדת החינוך והתרבות והספורט, שפורסמה ביום 28.4.10 מטעמו ובשמו של חבר הכנסת זבולון אורלב, מייחסת לפרופ' אלון הראל דברים קשים, שלטענתו לא נאמרו על ידיו, ומבלי שניתנה לו הזדמנות להגיב להם, ובכך פוגעת בו ובשמו הטוב.

אמנם, הדברים לא הובאו כציטוט מפיו של חבר הכנסת אורלב אלא יוחסו למשתתף בישיבה, אך עצם פרסום ההודעה תחת שמו של חבר הכנסת, ובאתר ועדה של הכנסת, יש בו פוטנציאל של פגיעה בשמו של הקובל.

העובדה שסדר היום, הפרוטוקולים וההודעות לעיתונות מתפרסמים באתר הכנסת, כפי שמציין חבר הכנסת אורלב, אכן תורמת לשקיפות, אך עלולה להחמיר את הפגיעה באדם שמיוחסות לו, בישיבת ועדה שלא השתתף בה, אמירות קשות, שכלל לא נאמרו על ידיו, ואין לו כל הזדמנות להגיב עליהן.

לפיכך, ועדת האתיקה סבורה כי מן הראוי שוועדת החינוך תמחק את שמו של פרופ' הראל מן ההודעה לעיתונות המפורסמת באתר האינטרנט של הכנסת.

ועדת האתיקה אינה מוצאת מקום בנסיבות אלה להפעיל את סמכויותיה נגד חבר הכנסת אורלב, בין היתר בשל העובדה שזו הפעם הראשונה שנושא מעין זה מובא לפתחה.

יחד עם זאת, ועדת האתיקה מבקשת להפנות את תשומת לבם של יושבי ראש הוועדות וחברי הכנסת כולם, לכך שיש להקפיד שבפרסומי ועדה ובהודעות רשמיות לעיתונות לא יצוטטו דברים שיוחסו לאדם ספציפי שלא השתתף בדיון, בנוגע לדברים שכביכול אמר או מעשים שכביכול עשה שהם בעלי פן שלילי, או עלולים לפגוע בשמו הטוב, בפרטיותו, וכד' - מבלי שניתנה לאותו אדם הזדמנות נאותה להתייחס לדברים. העובדה שדברים שיש בהם פגיעה באדם נאמרו בישיבת ועדה על ידי אחד המוזמנים, אין בה כדי להתיר לחבר הכנסת או לוועדת הכנסת לחזור עליהם בהודעת סיכום או בהודעה לעיתונות, גם אם הדברים מיוחסים למוזמן שאמר אותם.

ועדת האתיקה מדגישה עם זאת כי החלטתה נוגעת אך ורק למקטע הצר של ציטוט כביכול או "דיווח" כביכול על דברים או מעשים המיוחסים לאדם אחר, בעיקר אם הוא אזרח מן השורה. אין באמור כדי למנוע ייחוס אמירות או מעשים לאדם, אם הם בידיעת הציבור הרחב, או שניתן לאמתם באופן ברור, למשל אם נכתבו בעיתונות על ידי אותו אדם שהדברים מיוחסים לו, או נאמרו על ידיו בתקשורת, או מזהים עמו כדבר שבשגרה.

עוד יובהר כי אין החלטה זו באה להגביל את התבטאויותיהם של חברי הכנסת או של מוזמנים בישיבות ועדה, אלא היא מתייחסת רק לפרסומים ולהודעות מטעם הכנסת וועדותיה כמפורט לעיל.

החלטת הוועדה תונח על שלחן הכנסת.